

og saa siden sammenlægge disse til et større Jordbrug. Jeg tror, som sagt, at denne Bestemmelse her hidrører fra Duffet, om for Fremtiden at forhindre sliige Arrangements, som jeg iøvrigt tør antage, at de færreste Godseiere, ville billige; men det forekommer mig dog at være i og for sig noget strengt, at man, for at forhindre, hvad man anser for at være en Omgaaen af Lovbestemmelserne fra en enkelt Mands eller maasse ganske enkelte Mands Side, vil paalægge en hel Klasse — jeg vil ikke bruge Udtrykket Samfundsklasse — men, en hel Klasse af Jordeiere en væsentlig og bydebefuld Indskrænkning. Jeg tror dog virkelig ikke, at det er forvårligt at lade de Aflydige undgælde for, hvad man tror, at ganske enkelte Skyldige have forset. Dertil kommer, at, saavidt jeg kan se, maa al fornøden Garanti mod, at Sliigt vil kunne finde Sted, være givet alene ved Hovedbestemmelsen i Loven, den, der staar i Spidsen for det Hele, nemlig første Stykke af § 1. For mig idetmindste er det klart, at de Arrangements, fra enkelte Godseieres Side, som man i forrige Samling saa stærkt fremhævede, ikke vilde have kunnet lade sig gennemføre, hvis første Stykke i § 1 havde været Lov. Hvad der iøvrigt ligger meget nær for, naar man ser, at der foreligger en Lov, som kun skal gjælde for den ene Del af iøvrigt lige ufri Jordeiendomme, nemlig den Del, som ligger under det samlede Gods, men som derimod ikke skal finde Anvendelse paa den anden Del, nemlig den Del af Bønderjorden, som ligger under Selveiergodsset, er at gjøre det Spørgsmaal: Skal da ethvert Samtven mellem disse to Arter af Jordeiendomme for Fremtiden være forbudt? eller, hvoreledes har man tænkt at forholde sig, naar et Stykke Jord, henhørende til et Gods, kommer i Sambrug med Jord, henhørende til Selveiergods? Der som ikke § 6, udtrykkelig havde denne Overkrift „Paa et Gods“, saa havde jeg ikke næret nogen Tvivl om, at Meningen var den, at, naar særskilt aflydsatte Jordlodder, hvoraf

noogle henhørte til et Godskomplex og andre derimod til Selveie, henlagdes til Sambrug, saa maatte Fæsteligten, forsaavidt som Jordbruget vorede op til 2 Tønder Hartkorn, komme til at paahvile det samlede Jordbrug; men, hvad der ganske vist gjør mig meget tvivlsom i saa Henseende, er, at Paragrafens Bestemmelser kun gjælde om Gods, og det er altsaa for mig stor Tvivl underkastet, om det til Sambruget henlagte Selveiergods skulde komme til at undgælde for en Bestemmelse, som udtrykkelig kun er givet for det mistænkelige Fæstegods. Man kunde jo tænke sig, at Forholdet blev ordnet saaledes, at det, der kom til at være det Afgjørende, var, om selve Gaarden, selve Bostedet, laa paa den ene eller paa den anden Side af Grændsen mellem Fæstegodsset og Selveiergodsset; men selv med en saadan Tilføjning, vilde Veien dog være aaben for snevige Godseiere til at kunne omgaa Bestemmelsen, da det jo saa kun vilde være om at gjøre at skaffe saameget Selveiergods tilveie, som der behøves til derpaa at lægge en ny Gaard, saameget som den nye Gaards Bygninger netop kunde staa paa. Jeg forstaar ikke ret, hvad Tanken har været, men saameget forstaar jeg, at jo mere man indlader sig paa at regulere Brugen af en Mands egen Eiendom, desto større Bidtlostigheder, Banfæltigheder og Umuligheder rager man sig ind i. — § 7 skal jeg ikke opholde mig ved, da der idetmindste, fra min Side, ikke er noget Nyt at sige derom. Der kunde jo muligvis spørges, om § 7 ogsaa kun angaar Gods eller om den angaar al fæstelig Gieendom; thi jeg skulde tage meget fejl, om ikke Kvantiteten af den i dette Dieblit fæstelig Gieendommenfor Gods er større end Kvantiteten af den fæstelig Gieendom indenfor Gods, idet Summen af det Hartkorn, som endnu ikke i 20 Aar har været i Selveierdom, er større end Summen af det Hartkorn, som endnu er tilbage under Godserne. Jeg antager, at Meningen har været, at § 7 skal læses, som om den gjaldt for al fæstelig Gieendom og ikke